

[Rager.]

ningsprocenten, og der føres jo af et i den Anledning arbejdende Udvalg en Kontrol med 200 Brug, tror jeg det er, hvor man udregner Forrentningsprocenten, dels i Forhold til den bogførte Værdi, dels i Forhold til Handelsværdien. Det har vist sig, at denne Forrentningsprocent i en Række Aar var omtrent Nul, og den har senere bevæget sig op mod 4. Man er naturligvis tilbøjelig til at sige, at dette er en meget daarlig Forrentning af den Kapital, en Mand har staaende i sin Bedrift, og man er paa Grundlag deraf tilbøjelig til at bedømme Landbrugserhvervet som et for dets Udøvere daarligt lønnet Erhverv.

Jeg skal ikke komme ind paa Spørgsmaalet, om dette er helt rigtigt eller ej, men jeg beklager, at man ikke har og vel vanskeligt kan faa lignende Opstillinger over Haandværkerbedrifter og mindre næringsdrivendes Bedrifter, for kunde man det, tror jeg, det vilde vise sig, at den normale lille Haandværker og den almindelige næringsdrivende og butikshandlende faar ikke nogen større Forrentning af den Kapital, han har anbragt, end den, Landbrugeren faar. Naturligvis maatte der ved Udregningen af hans Forrentningsprocent ogsaa tages Hensyn til, ligesom det bliver gjort ved Landbruget, at den paagældende Indehaver af Bedriften skal have sin Arbejds løn, og at denne maa fastsættes noget forskelligt under Hensyn til, at den ene bor paa Landet under de og de Vilkaar, medens den anden bor i Byen under andre Vilkaar. Men paa den anden Side kan man jo sige: Er det egentlig saa forkert, at disse Mennesker ikke kan faa den fulde Forrentning? Hvis de tog Pengene ud af denne Virksomhed, vilde de kunne opnaa en højere Forrentning ved at lade andre arbejde med Pengene. Ja, det er rigtigt, men saa mister de ogsaa det, de havde, nemlig Egenvirksomhed og Muligheden for som egen Driftsherre at tjene deres Penge derved, og det er i Virkeligheden det, man giver noget for.

Lad mig netop pege paa det, at i det Øjeblik en Haandværkerbedrift eller en Butikshandel, der er i virkelig Drift, sælges, vil der ud over Vurderingssummen for Lager og de tilstedeværende Aktiver af den, der overtager Virksomheden, blive betalt en *goodwill*, altsaa et Beløb, som i Virkeligheden ligger over den positive Værdi, der er konstateret. Og det er ikke altid, der kan regnes med, at dette i daarlige Tider bliver fuldt forrentet. Jeg vil endda sige, at ved Haandværk og Smaahandel er det vist ofte, at dette slet ikke bliver forrentet. Det vilde være in-

teressant, hvis man kunde faa nogle Tal frem paa dette Omraade for derigennem at faa Lejlighed til at se, hvorledes Landbrugets Forrentningsprocent rangerer i Forhold til andre Erhvervs Forrentningsprocent.

Nu er det jo, naar man udregner denne Forrentningsprocent, altid et Spørgsmaal: Hvad er saa den bogførte Værdi og Handelsværdien?—og dér er det undertiden, man siger: Hvordan kan det være, at til Trods for at Landbruget giver saa daarlig en Afkastning, ser man stadig, at der betales ret høje Priser for Landbrugsejendomme? Det ligger ganske naturligt deri, at naar Antallet af Landbrugsejendomme i Forhold til dem, der ønsker at komme til at drive Landbrug som egen Driftsherre, er forholdsvis ringe, bliver den *goodwill*, som betales, forholdsvis stor, og der er, hvis man vil følge det frie Samfund, kun een Vej at gaa for at faa denne *goodwill* ned. Det er den at skaffe flere Landbrugsejendomme, med andre Ord skabe en Udstykning i stærkere Tempo end den hidtidige. Bliver Udbudet af Ejendomme større i Forhold til Antallet af Mennesker, der ønsker at drive dette Erhverv, vil denne *goodwill* naturligt falde.

Jeg har til Slut nogle enkelte Bemærkninger i Anledning af den indkaldte Beredskabsstyrke. Jeg vil først udtale min Glæde over, at de indkaldte nu har kunnet faa Besked om, hvornaar de bliver hjemsendt. Det har været meget ubehageligt for dem at gaa i det uvise, men jeg har forstaaet, at saa snart det var den højtaerede Forsvarsminister muligt, fik de indkaldte at vide, hvornaar de kunde blive hjemsendt.

De indkaldte er hidtil sluppet betydelig lettere over det end under den forrige Krig. Jeg har hørt nogle sige, at under den forrige Krig var Indkaldelserne kun paa 2½ Maaned. Det er ikke rigtigt. Det var efterhaanden Ombytningstiden for de ældre Aargange, men dengang man den 2. August indkaldte 6 Aargange og den 6. August indkaldte 7de og 8de Aargang, var det kunde to sidste, der blev hjemsendt i Oktober, hvorimod de andre Aargange først successive blev hjemsendt, saa denne Gang er man sluppet betydelig lettere over det hidtil, og man maa haabe, at det vedblivende kan være saaledes.

Efter de Erfaringer, jeg selv har fra Sikringsstyrken i sin Tid, kan jeg ikke komme uden om, at det ikke i Almindelighed virker godt paa de unge Mennesker at være for længe inde til Militærtjeneste. Der kan hjælpes meget, naar de behandles paa den rigtige Maade, og der er specielt een Ting, som det altid er vanskeligt at gøre sig for-